

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, підготовки
фахівців вищої кваліфікації

Відділ аспірантури та докторантури

ЗАТВЕРДЖУЮ

ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
проф. Лазаренко Н. І.

2022 року

ПРОГРАМА

вступного екзамену з

теорії і методики професійної освіти

підготовки доктора філософії

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 015 Професійна освіта

освітньо-наукова програма Теорія і методика професійної освіти

Вінниця – 2022 рік

УДК 378.091.27.046-021.68(073)

Д 60

Розробники:

Гуревич Роман Семенович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України (академік) НАПН України, директор Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації;

Шевченко Людмила Станіславівна, доктор педагогічних наук, професор, кафедра інноваційних та інформаційних технологій в освіті.

Рецензенти:

Петрук В. А., доктор педагогічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет;

Клочко О. В., доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Програма вступного екзамену з теорії і методики професійної освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 015 Професійна освіта / Р.С. Гуревич, Л. С. Шевченко. Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2022. 16 с.

Програма вступного екзамену складена відповідно до освітньо-наукової програми «Теорія і методика професійної освіти» підготовки доктора філософії галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта. Належний рівень підготовки вступників на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти характеризується готовністю до подальшого студіювання теоретичних і прикладних питань в галузі освіти й педагогіки, розвитку загальних та професійних компетентностей науковця, дослідника, викладача, формування загальнолюдських, професійних цінностей і ставлення, що є ключовими для сучасної людини та фахівця в галузі освіти. Зміст програми передбачає систематизацію та поглиблення знань вступників у галузі науково-дослідницької та експериментально-дослідницької діяльності з теорії та методики професійної освіти.

Програма розглянута і схвалена на спільному засіданні кафедр інформаційних технологій й інноваційних технологій в освіті і педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами

Протокол від « ___ » _____ 202_ року № _____

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Протокол від « ___ » _____ 202_ року № _____

Програма розглянута і схвалена на засіданні вченої ради Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Протокол від « ___ » _____ 202_ року № _____

ВСТУП

Підготовка фахівців з вищою освітою за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти (доктор філософії) у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта за освітньо-науковою програмою «Теорія і методика професійної освіти», згідно з чинними вимогами передбачає формування здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної освіти, в тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Вступний екзамен спрямований на визначення знань здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта, здатності до здійснення педагогічної, науково-дослідницької і дослідно-експериментальної діяльності.

Оскільки сучасний ринок праці вимагає підготовки висококваліфікованих кадрів, здатних діяти на рівні вимог міжнародних професійних стандартів, творчо та інтелектуально розвинених, а пріоритетом не тільки самої особистості, а й держави стають новітні ідеї, винаходи, інноваційна діяльність, то для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Теорія і методика професійної освіти» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта, важливим є осмислення змін, які відбуваються на цивілізаційному і державному рівні та привнесення відповідних новацій у теорію і методику професійної освіти.

Програма вступного екзамену складається з розділів:

Розділ 1. Історія професійної освіти. Професійна педагогіка

Розділ 2. Дидактика професійної освіти

Розділ 3. Теоретичні й методичні основи професійної освіти

Розділ 4. Організація педагогічного дослідження та оброблення його результатів

1. Мета, завдання та вимоги до знань та вмінь

1.1 *Метою* вступного екзамену є виявлення рівня підготовленості вступників до подальшого студіювання теоретичних і прикладних питань в галузі освіти й педагогіки, розвитку загальних та професійних компетентностей науковця, дослідника, викладача, формування загальнолюдських і професійних цінностей, що є ключовими для сучасної людини та фахівця в галузі освіти.

1.2 *Основними завданнями* вступного екзамену є діагностика рівня володіння здобувачем основними концепціями, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної професійної освіти та підходів до їх вирішення, історії розвитку й сучасного стану наукових знань за спеціальністю, володіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку, визначення шляхів і способів організації власного наукового дослідження.

Складаючи екзамен, вступник має:

– показати *грунтовні знання* основних понять і проблем з історії педагогіки, загальної педагогіки, дидактики, методики викладання різних дисциплін, професійної педагогіки, практики підготовки фахівців у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти; нормативних та законодавчих документів про освіту; найважливіших праць із загальних та окремих питань теорії та методики викладання навчальних дисциплін; навчальних планів, програм, підручників, навчальних і методичних посібників (за спеціальністю, що пов'язана з діяльністю здобувача чи його науковими інтересами); історико-педагогічних проблем розвитку професійної освіти в Україні та в закордонних країнах; особливостей застосування цифрових технологій в освіті;

– виявити *вміння* характеризувати й аналізувати вплив історичних, культурних, філософських, психологічних, економічних, соціальних чинників і підходів на специфіку розвитку освіти в різних країнах світу; вільно оперувати педагогічними знаннями, використовувати досвід сучасного викладання педагогіки та інших дисциплін; визначати завдання педагогічної науки відповідно до замовлення суспільства у сфері вищої професійної, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти; застосовувати теоретичні й емпіричні методи педагогічного дослідження; практично використовувати методи створення навчальних планів і робочих програм у закладі вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти, враховувати динаміку та тенденції розвитку змісту освіти; впроваджувати в освітній процес концептуальні засади формальної, неформальної та інформальної освіти; правильно обирати та застосовувати методи і методики науково-педагогічних досліджень; прогнозувати основні шляхи подальшого розвитку професійної освіти в Україні.

2. Інформаційний обсяг програми вступного екзамену з теорії і методики професійної освіти

Розділ 1. Історія професійної освіти. Професійна педагогіка

Тема 1. Історія професійної освіти

Загальні тенденції розвитку професійної педагогіки кінця XIX-XX століття. Реформаторська педагогіка (педагогіка вільного виховання, педагогіка

особистості, експериментальна педагогіка). Прагматична педагогіка Джона Дьюї. Гуманістичні засади професійної освіти.

Сучасні системи професійної освіти у розвинених країнах світу. Еволюція освітніх систем у розвинених країнах на перетині ХХІ століття. Система освіти в США. Освітня система у Великобританії. Характеристика освітньої системи у Німеччині. Характеристика освітньої системи у Франції. Система освіти в Японії.

Вплив Європейських культурних процесів на освітньо-культурне відродження в Україні. Навчальні студії й діяльність громадських об'єднань здобувачів освіти у Києво-Могилянській Академії.

Професійна освіта другої половини ХІХ століття. Педагогічна система К. Ушинського.

Професійна освіта та педагогічна думка в Україні другої половини ХІХ століття. Стан професійної освіти в Україні у 60-ті роки. Характеристика громадсько-педагогічних рухів.

Українська школа і педагогіка другої половини ХІХ початку ХХ століття. Ідея поєднання навчання з продуктивною працею А. Макаренка. Шляхи формування вчителя-вихователя та його педагогічної майстерності.

Українська школа і педагогіка радянського періоду. Морально-трудова виховання школярів. Ідеї становлення вчителя-вихователя.

Реформування професійної освіти на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Особливості реформування професійної (професійно-технічної), фахової передвищої і вищої освіти. Перспективи розвитку професійної освіти.

Тема 2. Професійна педагогіка

Педагогіка в системі наук про людину. Професійна педагогіка як наука, її становлення і розвиток. Об'єкт, предмет і функції професійної педагогіки. Структура і категорії професійної педагогіки. Завдання професійної педагогіки. Система педагогічних наук, зв'язки професійної педагогіки з іншими науками. Напрями, течії зарубіжної професійної педагогіки.

Методологія і методи науково-педагогічних досліджень. Методологія педагогіки. Антропологічне обґрунтування професійної освіти. Методи науково-педагогічного дослідження та їх характеристика. Етапи педагогічного дослідження. Сутність і особливості наукових досліджень у професійній освіті.

Мета та ідеал виховання. Мета виховання, її об'єктивний характер. Ідеал національного виховання. Завдання основних напрямів усебічного розвитку особистості. Програма виховання як система цілей виховання.

Сутність педагогічного процесу. Особливості навчання та його рушійні сили. Методологічні основи процесу навчання. Функції навчання, шляхи їх реалізації. Структура процесу навчання, його основні компоненти. Психолого-

педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Види навчання.

Закономірності та принципи навчання. Закономірності навчання. Характеристика принципів навчання та шляхи їх реалізації у закладах професійної освіти. Взаємозв'язок між закономірностями і принципами навчання.

Методи і засоби навчання. Поняття «методи навчання», «прийоми навчання», «засоби навчання». Різні підходи до класифікації методів навчання. Характеристика методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Характеристика методів стимулювання і мотивації навчальної діяльності здобувачів освіти. Характеристика методів контролю та самоконтролю у навчанні. Проблема оптимального вибору методів навчання.

Форми організації навчання. Види навчання. Порівняння систем традиційного, розвиваючого та інноваційного навчання. Розвиток форм організації навчання. Класно-урочна система навчання, її переваги і недоліки. Урок як основна форма організації навчання. Типологія та структура уроку. Тематичне і поурочне планування. Аналіз і самооцінка уроку. Характеристика нетрадиційних уроків. Шляхи підвищення ефективності уроку.

Позаурочні форми організації навчання. Семінари, практикуми, факультативи: особливості методики проведення. Характеристика домашньої роботи. Екскурсії та предметні гуртки як форми навчання. Ефективні форми організації навчальної діяльності учнів.

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю. Характеристика функцій, видів, методів і форм контролю. Педагогічні вимоги до перевірки і оцінки успішності навчання. Критерії оцінювання та рівні навчальних досягнень здобувачів освіти. Групи компетентностей та їх характеристика. 12-бальна система оцінювання навчальних досягнень та особливості її впровадження в закладах професійної освіти. Пріоритетність самонавчання і самоосвіти особистості.

Система професійної освіти в Україні. Концепції професійної освіти. Освітній стандарт і зміст освіти. Структура освіти. Органи освіти: їх функції та структура. Управління освітою: принципи, методи та функції.

Методична робота в закладах освіти. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки педагога. Завдання, зміст та функції методичної роботи. Форми методичної роботи та їх характеристика.

Розділ 2. Дидактика професійної освіти

Дидактика як теорія професійної освіти і навчання. Предмет і основні категорії дидактики. Принципи професійної освіти. Дидактичні принципи виробничого навчання. Предмет і основні категорії дидактики професійної освіти. Проблема якості освіти в дидактиці.

Характеристика змісту освіти у закладах професійної (професійно-

технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Зміст, функції, рушійні сили і структура процесу навчання. Закономірності й найбільш загальні принципи навчання. Компетентнісний підхід у розробленні стандартів професійної освіти.

Навчальний план підготовки у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Закономірності та принципи професійного навчання. Загальні і спеціальні методи навчання. Класифікація методів навчання за джерелом знань та характером пізнавальної активності здобувачів освіти. Методи виробничого навчання та їх характеристика. Типи навчання. Основні форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти (фронтальна, колективна, групова, парна, індивідуальна, індивідуалізована). Форми навчання в закладах освіти.

Урок як форма теоретичного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Основні вимоги до уроку. Виробниче навчання, його зв'язок з теоретичними заняттями у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Блочно-модульний підхід до навчання.

Лекція як провідна форма навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Види лекцій. Шляхи підвищення ефективності лекцій. Семінарські заняття, їх види та методика проведення. Зміст, організація та методика проведення лабораторних та практичних занять. Робота з підручником і вивчення наукової літератури. Особливості самостійної роботи з літературою. Особливості самостійної навчальної роботи здобувачів освіти, її нормативне обґрунтування.

Класифікація дидактичних засобів навчання. Основні інформаційні джерела в сучасних закладах освіти. Електронні засоби і їх застосування в освітньому процесі. Цифровізація навчання.

Засоби навчання та їх використання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Засоби навчання та їх використання в закладах фахової передвищої та вищої освіти. Підручники і навчальні посібники.

Організація практики у закладі вищої освіти. Навчальна та виробнича практика здобувачів освіти.

Проблеми організації та змісту практики здобувачів освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Реалізація міжпредметних зв'язків у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Інтеграція професійної освіти.

Методи активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Сучасні педагогічні технології та їх використання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Контроль як методична проблема. Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти. Європейська кредитно трансферна-накопичувальна система. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Контроль як навчальна дія

здобувача освіти. Контроль і корекція навчальної діяльності здобувача освіти. Методичні прийоми забезпечення ефективності поточного педагогічного контролю. Оцінка результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Розділ 3. Теоретичні й методичні основи професійної освіти

Тема 3.1. Наукові основи професійної освіти

Теоретичні основи професійної педагогіки. Основні категорії професійної педагогіки та їх характеристика. Стандартизація змісту професійної вищої освіти. Управління закладами освіти. Теоретичні засади становлення та розвитку вищої професійної освіти. Інтеграція системи освіти України до Європейського освітнього простору.

Основне законодавче поле освітянської галузі. Закон України «Про освіту» (2017), Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (1998, зі змінами від 05.11.2020), Закон України «Про вищу освіту» (2014), Закон України «Про фахову передвищу освіту» (2019). Національна доктрина розвитку освіти. Нормативно правові документи, що регулюють діяльність системи освіти, визначають основні напрями її реформування.

Здобувач освіти як суб'єкт освітнього процесу. Навчальний час здобувача освіти. Права та обов'язки здобувачів освіти. Інтеграція навчальної і наукової діяльності. Базовий і варіативний компоненти у змісті освіти. Шляхи і засоби усунення дублювання навчального матеріалу. Новітні інформаційні технології в навчанні. Методи та прийоми диференційованого вивчення навчальних дисциплін. Методи застосування цифрових технологій в освітньому процесі. Організація освітньої діяльності здобувачів освіти з використанням методів проблемного навчання. Організація самостійної роботи здобувачів освіти. Використання гри (ігрових прийомів) під час вивчення навчальних дисциплін. Повторення, контроль і корекція знань і вмінь здобувачів освіти з навчальних дисциплін. Особливості використання засобів наочності під час вивчення навчальних дисциплін. Реалізація діяльнісного підходу в навчанні. Оцінка якості проведення навчальних занять.

Організація освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Проблеми та недоліки організації освітнього процесу. Нормативно-правове регулювання організації освітнього процесу. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Форми організації навчання, їх характеристика. Аудиторні та позааудиторні форми навчання. Інтенсифікація й активізація освітнього процесу. Блочно-модульний підхід до навчання. Вибір оптимального поєднання методів навчання. Диференційоване навчання в закладах освіти: особливості та перспективи. Особливості навчання обдарованих юнаків і дівчат. Проектна форма навчання. Особливості використання інтерактивних форм і методів навчання та їх різновиди (практикуми, тренінги, тести, портфоліо, ігрові форми навчання, майстер-класи, педагогічне консультування). Умови

впровадження освітніх інновацій в освітній процес. Методика проведення лабораторних робіт наміжпредметній основі.

Педагогічні технології та інноваційні процеси у професійній освіті. Сутність та основні принципи педагогічних технологій. Класифікація педагогічних технологій. Структура і динаміка розвитку освітніх інноваційних процесів. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.

Організація навчальної та виробничої практик у закладах освіти. Специфіка практичної підготовки фахівця. Права та обов'язки здобувачів освіти у процесі проходження практики. Організація і керівництво навчальною та виробничою практиками здобувачів освіти.

Тема 3.2. Професійна компетентність викладача

Права та обов'язки викладачів. Зміст діяльності викладача в освітньому процесі. Роль викладача в якійсній підготовці фахівців різних галузей. Функції викладача. Планування діяльності викладача та здобувачів освіти на лекційних і практичних заняттях. Поняття «педагогічна майстерність» викладача, її вплив на результат навчання здобувачів освіти. Види та цілі спілкування педагога зі здобувачами освіти. Роль спілкування викладача зі здобувача освіти в освітньому процесі. Професіограма педагога. Рівень знань, умінь і навичок викладача з методики викладання навчальних дисциплін та його вплив на рівень знань, умінь і навичок здобувачів освіти з конкретної навчальної дисципліни. Робота викладача з розвитку в здобувачів освіти інтересу до науково-дослідницької роботи. Робота викладача з розвитку в здобувачів освіти інтересу до читання науково-популярної та спеціальної літератури.

Педагогічні засади професійно-творчого розвитку особистості в системі неперервної професійної освіти. Сутність понять «творчість» і «творча особистість». Основи творчої педагогічної діяльності. Особливість і специфіка педагогічної творчості. Розвиток творчих здібностей особистості здобувачів освіти та викладачів у процесі професійної освіти. Шляхи розвитку і реалізації творчого потенціалу особистості в педагогічній діяльності.

Розділ 4. Організація педагогічного дослідження та оброблення його результатів

Тема 4.1. Організація педагогічного дослідження

Фундаментальні, прикладні, порівняльні дослідження. Їх характеристика. Композиція дисертаційної роботи. Головні характеристики дослідження: мета, завдання, об'єкт і предмет, гіпотеза, методи дослідження, наукова новизна, теоретичне і практичне значення. Апробація дослідницьких матеріалів.

Педагогічний експеримент. Види педагогічного експерименту. Етапи експерименту. Природний педагогічний експеримент, його характеристика. Лабораторний педагогічний експеримент.

Тема 4.2. Методи педагогічних досліджень

Методи педагогічних досліджень: теоретичні, емпіричні, математичної обробки результатів.

Теоретичний аналіз і синтез як методи педагогічних досліджень. Вивчення літератури та відбір фактичного матеріалу. Використання ресурсів Інтернет. Плагіат і академічна доброчесність дослідження.

Співбесіда та анкетування як методи педагогічних досліджень. Методи тестування в педагогічних дослідженнях.

Констатувальний і формувальний етапи експерименту.

Експертні методи педагогічних досліджень. Вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду в закладах професійної освіти. Діагностика реальних можливостей здобувачів освіти під час експериментально-дослідницької діяльності.

Методи математичної статистики оброблення результатів дослідження.

Шляхи впровадження наукових результатів і висновків у практику роботи професійних навчальних закладів.

3. Критерії та методи оцінювання

Метод оцінювання – *екзамен*.

На вступний екзамен відводиться 100 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобальною, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень вступника до аспірантури
А 90-100 балів ВІДМІННО	Вступник до аспірантури володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, що характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм науково-дослідницької діяльності. Проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, під час відповіді на питання демонструє професійну ерудицію у сфері наукового дослідження, поінформованість щодо найбільш важливих педагогічних ідей, які висловлювалися у минулому та є предметом сучасних наукових дискусій, володіння поняттєво-категорійним апаратом сучасної педагогіки та її тезаурусом; виявляє науково-аналітичні здібності, здатність виокремлювати педагогічні факти, явища, події, аналізувати й	ВИСОКИЙ

	<p>описувати їх мовою педагогічної науки, використовувати теоретичні знання як основу й метод пізнання, знаходити й бачити проблеми для здійснення актуальної науково-педагогічної діяльності, комбінувати знання для більш глибокого розуміння проблем і збагачення професійних знань та умінь.</p> <p>Спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Проявляє інтерес до актуальних проблем в галузі теорії та методики професійної освіти, може під керівництвом наукового керівника вибрати тему наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідницьку та дослідно-експериментальну діяльність.</p>	
<p>В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ</p>	<p>Вступник до аспірантури володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Демонструє професійну ерудицію у сфері наукового дослідження, володіння поняттєво-категорійним апаратом сучасної педагогіки та її тезаурусом; виявляє науково-аналітичні здібності, здатність виокремлювати педагогічні факти, явища, події, аналізувати й описувати їх мовою педагогічної науки, використовувати теоретичні знання як основу й метод пізнання, поєднувати знання для більш глибокого розуміння проблем і збагачення професійних знань та умінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p> <p>Науково-дослідницька та дослідно-експериментальна діяльність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий та може здійснюватися під керівництвом наукового керівника.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>С 75-79 балів ДОБРЕ</p>	<p>Вступник до аспірантури володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p> <p>Зміст питань розкрито в цілому, продемонстровано</p>	<p>ДОСТАТНИЙ</p>

	<p>загальну наукову ерудицію, науково-аналітичні здібності, проте не виявлено та не обґрунтовано сучасні проблеми в розвитку загальної педагогіки та не наведено власне бачення шляхів їх вирішення.</p> <p>Усвідомлює особливості організації та здійснення професійної освіти. Спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком.</p> <p>Науково-дослідницька та дослідно-експериментальна діяльність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами та може здійснюватися під керівництвом наукового керівника.</p>	
<p>D 60-79 балів ЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Вступник до аспірантури володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо в галузі теорії і методики професійної освіти. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок.</p> <p>Науково-дослідницька та дослідно-експериментальна діяльність є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.</p>	ЗАДОВІЛЬНИЙ
<p>E 50-59 балів ДОСТАТНЬО</p>	<p>Вступник до аспірантури володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо в галузі теорії і методики професійної освіти. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно, аналітичні здібності та дослідницькі вміння й навички недостатньо продемонстровано.</p>	НИЗЬКИЙ
<p>Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Вступник до аспірантури володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, науково-дослідницька та дослідно-експериментальна діяльність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.</p>	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
<p>F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТНО</p>	<p>Вступник до аспірантури володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій</p>	

	відбувається несвідомо, у більшості неправильно, науково-дослідницька та дослідно-експериментальна діяльність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	
--	--	--

4. Рекомендована література

Основна

1. Бойчук В. М. Методика професійного навчання : навч. посібн.; за ред. проф. Р.С. Гуревича. Вінниця : ТОВ «ДІЛО», 2018. 437 с.
2. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М., Ковальчук Л. І. Основи наукових досліджень у галузі педагогіки: підручник. Тернопіль : Крок, 2017. 340 с.
3. Гириловська І. В. Теорія і практика моніторингу якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників: монографія. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2020. 304 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
5. Гуревич Р.С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах. Вінниця, 2010. 410с.
6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. К. : Юрінком інтер, 2008. 1040 с.
7. Жигірь В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка : навч. пос. К. : Кондор, 2016. 336 с.
8. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник для студентів вищих навч. закладів. 3-е вид. Київ: Видавництво Ліра-К., 2016. 608 с.
9. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навчальний посібник. 2-е вид., переробл. і доп. К. : Видавництво Ліра-К., 2017. 456 с. URL: <http://lirak.com.ua/preview/12230.pdf>.
10. Ієвлев О. М. Професійно-педагогічна мобільність викладача : навч. посібн. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 136 с.
11. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно технічній освіті: монографія / [А. М. Гуржій, Р.С. Гуревич, М. Ю. Кадемія та ін.]; за ред. Гуржія А. М. у 2 частинах. Ч. 1. Вінниця : Нілан -ЛТД, 2016. 412 с.
12. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно технічній освіті: монографія / [А. М. Гуржій, Р.С. Гуревич, М. Ю. Кадемія та ін.]; за ред. Гуржія А. М. у 2 частинах. Ч. 2. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 376 с.
13. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. 225 с.
14. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи. URL: http://pidruchniki.com/18980908/pedagogika/konkretno-metodologichni_printsipi_pedagogichnih_doslidzhen.
15. Куцебо Р. В. Загальна та професійна педагогіка. URL: https://stud.com.ua/125496/pedagogika/zagalna_ta_profesiyna_pedagogika.
16. Нісімчук А. С. Педагогіка : підручн. К. : Атака, 2007. 344 с.

17.Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. Методологічне підґрунтя педагогіки вищої школи. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/50345-13-metodologchne-pdruntya-pedagogki-vischo-shkoli.html>.

18.Особистісно-професійне становлення майбутнього педагога: монографія / Акімова О., Галузяк В. [та ін.]. Вінниця: «Твори», 2020. 228 с.

19.Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін. 3-є вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2007. 495 с.

20.Професійна педагогіка : підручник / Авт. : О. В. Грабовський, Л. В. Коломієць, О. С. Савельєва, А. В. Семенова, В. Ф. Яні; за заг. ред. А. В. Семенової. Одеса : Бондаренко М. О., 2020. 575 с.

21.Університет – Школа : співпраця в умовах євроінтеграції : монографія / Акімова О.В., Фрицюк В.А., Троян Г.В. та ін. Вінниця : «Твори», 2019. 376 с.

22.Educationalists versus Politicians – Who Should Integrate Europe for Wellbeing of all Inhabitants, R. Kucha, H. Cudak (eds.). Łódź: Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, 2017. 428 s.

23.European Commission/EACEA/Eurydice, 2019. Digital Education at School in Europe. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

24.North American scholars of comparative education: examining the work and influence of notable 20th century comparativists: edited by Erwin H. Epstein (Oxford Studies in Comparative Education, Series editor: David Phillips), London and New York, Routledge, 2020, 204 pp.

25.Staude Edmund. «National Education Systems in the European Union» (2011). All Theses and Dissertations (ETDs). 458. URL: <https://openscholarship.wustl.edu/etd/458>.

26.Sustainable Education as a Way of Bringing People together – Multiple Stories From Europe, Vasil Haluziak, Ryszard Kucha, Anatoliy Vykhursch (eds.). Łódź: Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, 2018. 426 s.

Додаткова

1. Акімова О. В., Волошина О. В. Історія педагогіки (у мнемокартах і схемах). Вінниця : ТОВ«Нілан-ЛТД», 2017. 120 с.

2. Андрущенко В.П. Організоване суспільство: Проблеми суспільної самоорганізації та інституалізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: Досвід соціально-філософського аналізу: у 2 кн. Кн. 1: Від мрії до дії ; наук. ред. В.Л. Савельєв. К. : Знання України, 2018. 659 с.

3. Андрущенко В.П. Організоване суспільство: Проблеми суспільної самоорганізації та інституалізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: Досвід соціально-філософського аналізу: у 2 кн. Кн. 2: Філософія новітнього державотворення ; наук. ред. В. Л. Савельєв. К. : Знання України, 2018. 647 с.

4. Вихрущ В. О. Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020.

336 с.

5. Галузьяк В. М. Психологія вищої школи : навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. 204 с.

6. Галузьяк В. М., Холковська І. Л. Педагогічна діагностика : курс лекцій. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 164 с.

7. Гуревич Р. С. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія. Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю. 2020. 401 с.

8. Гуревич Р. С. Організація цифрової екосистеми навчання : навч.-метод. посібн. / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, С. С. Кізім, В. О. Уманець : Вінниця : ТОВ «Діло», 2020. 310 с.

9. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно-технічній освіті : монографія / за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. у 2 частинах. Ч. 1. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 411 с.

10. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно-технічній освіті : монографія / за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. у 2 частинах. Ч. 2. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 375 с.

11. Каплінський В. В. Професійне становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки: теорія і практика : монографія / Каплінський В. В. ; [наук. ред. Гуревич Р. С.]. Вінниця : ТВОРИ, 2018. 491 с.

12. Носкова М. В. Інтернет-технології в діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Львів : Видавництво «Левада», 2017. 219 с.

13. Організація та наповнення контентом ІОС ПТНЗ. В. Уманець, Л. Шевченко LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. 52 с.

14. Підготовка майбутніх учителів в освітньо-інформаційному середовищі закладів вищої освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій : [монографія] / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, В. М. Бойчук, Г. Б. Гордійчук, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський, Н. Р. Опущко, О. В. Шестопал ; за ред. академіка НАПН України Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2019. 564 с.

15. Професійно-педагогічна компетентність : навч. посіб. / за ред. І.Л. Холковської. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 308 с.

16. Сікорський П. І. Моделювання нових навчальних технологій у закладах вищої освіти : монографія. Львів: Сполом, 2020. 228 с.

17. Сікорський П. І. Теорія і практика управління навчальним закладом: підручник. Львів: «Сполом», 2019. 405 с.

18. Смарт-освіта: досвід, реалії, перспективи: монографія / за ред. акад. Р. С. Гуревича: друкарня «Діло». Вінниця, 2019. 218 с.

19. Стечкевич О. О. Організація уроків виробничого навчання: компетентнісний підхід: навч. посібн. Київ : Педагогічна думка, 2013. 128 с.

20. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України :

монографія / В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, А. М. та ін. Київ: Компрінт, 2019. 214 с.

21.Формування освітнього інформаційного середовища для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах : монографія [Гуревич Р. С. , Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. та ін.] ; за заг. ред. Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. 425 с.

22.Холковська І. Л. Основи педагогічної майстерності : практикум / Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Вінниця: Твори, 2019. 240 с.

23.Холковська І. Л. Спеціальна педагогіка : навч. посібн. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. 216 с.

24.Холковська І.Л. Професійна компетентність викладача ЗВО : навч. посібник. Вінниця: «Твори», 2020. 304 с.

25.Швай Р. І. Педагогіка творчості: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 200 с.

26.Шевченко Л. С. Підготовка майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності : монографія. Вінниця : ТОВ «Друк», 2018. 392 с.

27.European Commission/EACEA/Eurydice, 2018. The Structure of the European Education Systems 2018/19: Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

28.Modern higher education in the context of european integration challenges: колективна монографія / М. Kryshchanovych, Н. Bushchak,V. Vyhrushch, Т. Horokhivska, and et. Chełmie : Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie, 2019. 192 с.

29.Shevchenko Liudmila. Methodological support of future handicraft teacher's training to innovative pedagogical activity : book. LAP LAMBERT Academic Publshing, 2018. 159 с.